

Sika (*Cervus nippon*)

Videnskabeligt navn: *Cervus nippon*

Kaldenavn: Sika

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Sika er en mellemstor hjort, der er tæt beslægtet med kronedyret. Den har en kropslængde på op til 150 cm, hanner kan veje op til 60 kg, mens hunner kan veje op til 40 kg. Sommerpelsen er rødbrun med hvide pletter og en mørk stribe langs ryggen. Det varierer meget, hvor tydelige de hvide pletter er fra individ til individ. Vinterdragten er mørkegrå, næsten sort uden pletter. Spejlet er hvidt med sorte afgrænsninger og en tynd sort stribe på halen.

Sika. Foto: Jeppe Nielsen.

Forvekslingsmuligheder

Sika forveksles tit med rådyr, dådyr og kronedyr. Sika er mindre end dådyr, men større end rådyr. Sikas kropsbygning og gevirets form minder meget om kronedyrs, men kronedyret er større end sika. Sika skelnes bedst fra de andre hjortearter på spejlet, der er hjerteformet og hvidt med en sort indramning. Den mørke hale, der ses i spejlet, kan få det til at minde om spejlet på dådyr, men halen er ikke så tydelig på sika som hos dåvildt.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Sika er hjemmehørende i Østasien og Japan¹. Den blev indført til Danmark i begyndelsen af 1900-tallet som jagtobjekt². Lignende introduktioner er sket i mange andre lande i Central- og Vesteuropa, i Kaukasus, Nordamerika og New Zealand. Derudover holdes sika i dyrehaver og parker. Undslupne dyr fra indhegninger har etableret vilde bestande. I Danmark findes der et antal mere eller mindre isolerede fritlevende sikabestande i Jylland og på Sjælland². Jagtudbyttet af sika har været stigende siden 2000³. I jagtsæsonen 2019/20 blev der indberettet over 500 sika. Udbyttet har været stigende gennem de sidste 20 år.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemfunk- tioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	3	2	3	1	1	1
Datakvalitet	sikker	meget sikker	meget sikker	middel	sikker	sikker

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for sika er vurderet som højt ud fra forsigtighedsprincippet og erfaringer fra udlandet^{4,5}. I Storbritannien ekspanderer sikabestande med 3-5 km om året, og den vurderes at have et højt reproduktionspotentiale. Enkeltindivider kan etablere sig mere end 50 km fra deres opvækstområde. I Danmark vurderes de vildtlevende bestande af sika kun at være begrænset af jagt og afhegninger af skove og naturområder.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel). Bevarings- og naturværdi for sikas levesteder er vurderet som middel. Sika lever primært i skovområder, men kan også findes i vådområder^{1,4}. Den trives særligt i områder med løvskov med tæt bundvegetation, men de findes også i nåleskov og i heder^{1,4}.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkning af hjemmehørende arter er ud fra forsigtighedsprincippet og erfaringer fra udlandet vurderet som høj, fordi sika kan krydse med krondyr. Afkommet efter krydsninger af krondyr og sika er fertilt, hvorved der sker en irreversibel indblanding af sika-gener i krondyrbestandene⁵. Desuden kan sika fortrænge rådyr⁶. Ved høje tætheder kan sikas nedgræsning af vegetationen i skovbunden få negative effekter på diversiteten eller tætheden af skovens fauna, fx invertebratsamfund, småfugle, hasselmus og andre smågnavere^{7,8,9,10}. Hvor voldsom påvirkningen på de hjemmehørende arter er, afhænger af bestandstætheden af sika.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav). Sika's påvirkninger af økosystemfunktioner vurderes til lav ved de aktuelle tætheder i Danmark. Sikabestande kan opnå højere tætheder end krondyr^{4,5}. I områder med tætte bestande kan sikas nedgræsning af vegetationen få væsentlige negative effekter på den naturlige regeneration af skove^{7,8}. Dådyrs nedgræsning kan føre til ændrede interaktioner og dynamikker mellem skovens hjemmehørende arter, nedgræsningen kan forventes at medføre ændringer i bestøvning og frøspredning og i levevilkårene for fugle, småpattedyr og skovlevende flagermus^{7,8,9,10}. Sika menes også at kunne forårsage øget erosion og forringet vandkvaliteten i vandløb og vådområder⁴.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for sika er vurderet til lav. Sika kan forvolde skade på skove ved barkskrælning og bid af bladknopper og skud^{4,7}. Reparation af køretøjer efter påkørsler af sika eller uheld efter undvigemanoøvrer kan være en privatøkonomisk udgift, men med artens aktuelle forekomst er risikoen for trafikuheld lav¹¹. Sika kan bære en række patogener, som kan smitte husdyr i landbrugsproduktion, fx nematoden *Asworthius sidema*¹².

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekter for sika er vurderet som lav og relateres til risiko for trafikuheld⁸. Sika kan være bærer af en række zoonotiske vira, bakterier og parasitter¹².

Kilder

¹ Harris RB 2015. *Cervus nippon*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015: e.T41788A22155877.

- ² Asferg T, Clausen P, Christensen TK, m.fl. 2016. Vildtbestande og jagttider i Danmark: Det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen 2018. Institut for Bioscience & Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet. Videnskabelig rapport nr. 195.
- ³ Aarhus Universitet, Fauna. <https://fauna.au.dk/jagt-og-vildtforvaltning/vildtudbytte> (besøgt 1.april 2022).
- ⁴ Genovesi P, Putman R 2006. DAISIE factsheet on *Cervus nippon*.
- ⁵ Smith SL, Senn HV, Pérez-Espona S, m.fl. 2018. Introgression of exotic *Cervus* (*nippon* and *canadensis*) into red deer (*Cervus elaphus*) populations in Scotland and the English Lake District. *Ecology and Evolution* 8, 2122–2134.
- ⁶ Bartos L 2009. Sika deer in continental Europe. I: McCullough m.fl. (red.). Sika deer: biology and management of native and introduced populations, Springer, 573-594.
- ⁷ Putman RJ, Moore NP 1998. Impact of deer in lowland Britain on agriculture, forestry and conservation habitats. *Mammal Review* 28: 141–164.
- ⁸ Putman RJ, Langbein J, Green P, Watson P 2011. Identifying threshold densities for wild deer in the UK above which negative impacts may occur. *Mammal Review* 41: 175–196.
- ⁹ Flowerdew JR, Ellwood SA 2001. Impacts of woodland deer on small mammal ecology. *Forestry* 74: 277–287.
- ¹⁰ Stewart AJA 2001. The impact of deer on lowland woodland invertebrates: a review of the evidence and priorities for future research. *Forestry* 74: 259-270.
- ¹¹ Elmeros M, Andersen PN, Sunde P, m.fl. 2014. Påkørte større vilde dyr i Danmark 2003-2012. Videnskabelig rapport fra Aarhus Universitet, nr. 91.
- ¹² Böhm M, White PCL, Chambers J, Smith L, Hutchings MR 2007. Wild deer as a source of infection for livestock and humans in the UK. *The Veterinary Journal* 174: 260–276.